

Ј.З.У. ЦЕНТАР ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ - СКОПЈЕ

ул. 3-та Македонска бригада бр.18 Скопје, тел. 02/3298 667, факс 02/3298 251,
www.cph.mk

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАЦИОНАЛНАТА ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ ЗА 2017 ГОДИНА ЗА ПОДРАЧЈЕТО НА ЦЈЗ-СКОПЈЕ, ОДДЕЛЕНИЕ ЗА СОЦИЈАЛНА МЕДИЦИНА

Одделението за социјална медицина при Центарот за јавно здравје (ЦЈЗ) - Скопје на територијата на Скопскиот регион, кој според Државниот завод за статистика на Република Македонија на крајот од 2016 година броел 624.585 жители, во текот на 2017 година ги реализира следните програмски задачи и активности во доменот на Социјално-медицинската дејност со здравствена статистика и промоција на здравјето, а во согласност со Националната годишна програма за јавно здравје во Република Македонија за 2017 година:

I. Во Одделението за социјална медицина при ЦЈЗ-Скопје од здравствените установи на територијата на Центарот за јавно здравје се прибрани, контролирани и компјутерски обработени збирни и индивидуални здравствено-статистички извештаи кои се однесуваат на мрежата, организационата структура, обезбеденоста со кадар, обемот на извршената работа и утврдениот морбидитет во примарната и секундарната здравствена заштита во амбулантно-поликлиничката здравствена дејност и понатаму во болничката дејност, во секундарната и терциерната здравствена заштита, вклучувајќи го и болничкиот морталитет, во број прикажан подолу, специфицирано според дејноста и службите, во табеларен преглед.

Заради давање на стручно-методолошка помош од областа на здравствената статистика и информатика, во текот на 2017 година континуирано се вршени теренски посети во здравствените установи на територијата на Центарот за јавно здравје по индикација и непрекинато е спроведувана едукација во објектот на Центарот при прием на извештаите.

ЗБИРНИ ЕВИДЕНЦИИ ЗА КАДАР И ПОСЕТИ	Број на вкупно обработени збирни извештаи за организациона структура и кадри и одделно за кадар и посети во 2017 година
Извештај на службата за општа медицина, итна медицинска помош и домашна посета (образец 3-01-60)	1 246
Извештај на специјалистичките служби (образец 3-01-60)	683
Извештај на службата за медицина на труд (образец 3-02-60)	13
Извештај на службата за здравствена заштита на деца (образец 3-03-60)	604
Извештај на службата за здравствена заштита на училишни деца и младина (образец 3-04-60)	682
Извештај за извршени систематски прегледи на ученици и студенти (образец 3-04-61)	146
Извештај на службата за здравствена заштита на жени (образец 3-05-60)	194
Извештај за работата на службата за градни болести и туберкулоза (образец 3-06-60)	1
Извештај на службата за рехабилитација (образец 3-08-60)	43
Извештај на службата за заштита и лекување на устата и забите (образец 3-09-60)	1 026
Извештај на службата за трансфузија (образец 3-10-60)	4
Извештај за здравствено просветување (образец 3-13-60)	50
Извештај за лаборатории (образец 3-14-60)	216
Извештај на службата за поливалентна патронажа (образец 3-17-60)	68
Извештај на службата за болничко - стационарно лекување (образец 3-21-60)	270
Извештај за организационата структура и кадарот во областа на здравството (образец 3-00-60), состојба на 31/12/2014	777 (13 753)
ВКУПНО	6 023

ЗБИРНИ ЕВИДЕНЦИИ ЗА УТВРДЕНИ ЗАБОЛУВАЊА И СОСТОЈБИ	Број на вкупно обработени збирни извештаи за утврдени заболувања и состојби во 2016 година
Извештај на службата за општа медицина образец (3-01-60)	1 120
Извештај на службата за медицина на труд (образец 3-02-60)	13
Извештај на службата за здравствена заштита на деца (образец 3-03-60)	540
Извештај на службата за здравствена заштита на училишни деца и младина (образец 3-04-60)	649
Извештај на службата за здравствена заштита на жени (образец 3-05-60)	194
Извештај на службата за заштита и лекување на устата и забите (образец 3- 09-60)	1 026
ВКУПНО	2 516

Ред. бр.	ИНДИВИДУАЛНИ ЕВИДЕНЦИИ	Број на обработени индивидуални евиденции во ЦЈЗ-Скопје со податоци за 2016 година
1	Пријава на малигна неоплазма - обр.бр.3- 35-86	4 229
2	Индивидуален извештај за шеќерна болест - обр.бр.МЗС - 02	2 165
3	Индивидуален извештај за исхемична болест на срцето - обр.бр.МЗС - 03	1 626
4	Индивидуален извештај за бубрежна инсуфициенција - обр. бр. МЗС - 04	945
5	Индивидуален извештај за психози обр. бр. МЗС - 05	1 540
6	Индивидуален извештај за алкохолизам и други зависности - обр.бр.МЗС - 06	1 112

7	Пријава на професионална болест и на лице заболено или оштетено од професионална болест обр.бр. МЗС 3-36-86	3
8	Индивидуален извештај за ревматска трска обр. бр. МЗС - 08	2
9	Индивидуален извештај за интоксикација обр.бр. МЗС - 09	91
10	Индивидуален извештај за сообраќајна траума - обр.бр. МЗС-10	768
11	Извештај за стационарно лекувано лице	121 165
12	Пријава за породување	10 738
13	Пријава за абортус	2 253
ВКУПНО		146 637

Посети за стручно-методолошка помош и едукација од областа на здравствената статистика и информатика	
<i>Теренски посети, увиди во здравствени установи</i>	47
<i>Помош и едукација во објектот на ЦЈЗ Скопје</i>	863

II. Изготвени и доставени во предвидениот рок според Националната годишна програма за јавно здравје за 2017 година во печатена форма до Институтот за јавно здравје (ИЈЗ) на РМ и постирани на сајтот на ЦЈЗ-Скопје се следните извештаи, анализи, информации -

1. *Годишен извештај за евалуација на Националната годишна програма за јавно здравје во РМ за 2016 година, за подрачјето на ЦЈЗ-Скопје, во областа на социјална медицина со статистика;* Предаден во ИЈЗ на РМ на 16/01/2017 г.

Во годишниот извештај се сумирани активностите на Одделението за социјална медицина при ЦЈЗ Скопје во текот на 2016 година соодветно на задачите поставени во Националната годишна програма за јавно здравје. Извештајот содржи детален табеларен преглед на податоците за бројот на прибрани и обработени збирни и индивидуални извештаи според здравствените служби и видот на евиденциите. Следува преглед на подготвените документи во вид на анализи, информации и извештаи со кратко резиме за нивната

содржина. Годишниот извештај ги презентира и активностите на Отсекот за здравствено воспитание вклучувајќи ја работата на Советувалиштето за сексуално и репродуктивно здравје и Советувалиштето за одвикнување од пушење.

2. *Анализа за искористеноста на болничките капацитети во здравствените установи на територијата на ЦЈЗ-Скопје во 2016 година*; Предадена во ИЈЗ на РМ на 21/03/2017 г.

Анализата изготвена со годишна динамика ја прикажува (1) мрежата на болници според видот, (2) нивниот сместувачки капацитет, (3) нивната кадровска обезбеденост, (4) обемот на извршената работа во доменот на болничкото лекување, и (5) ефикасноста во користењето на ресурсите. Болниците во Скопскиот регион се прикажани севкупно и според нивото на здравствена заштита, на секундарно и терциерно ниво, одделно. Во Анализата, преку избрани индикатори е отсликана секоја болничка здравствена установа посебно. Стапката на зафатеност на постелите покажува дека 36% од вкупните постелни капацитети останале празни во 2016 година што индицира дека нема потреба од нивно зголемување над постоечкиот број. Просечното траење на лекување е во рамките на вредностите на просекот на ЕУ што од овој аспект укажува на ефикасно работење на болниците, вкупно. Публикацијата на 66 страни, вклучува детален Табеларен приказ на податоците за периодот од 2010 до 2016 година.

3. Информација за болест или состојба по избор на секој Центар, во зависност од актуелноста, односно застапеноста во регионот:

Информација за повредите на населението во Скопскиот регион во периодот од 2012-2016 година; Предадена во ИЈЗ на РМ на 22/03/2017 г.

Повредите, според МКБ-10, се поделени на: 1. **Ненамерни повреди** кои вклучуваат: сообраќајни повреди, повреди на работно место, труења, паѓања, изгореници, давење и други ненамерни повреди; и 2. **Намерни повреди** кои вклучуваат самоповредување, убиства и насилство и повреди кои настануваат во војна. Повредите и насилството во светот се рангираат меѓу водечките причини за смрт и неспособност. Тренд на пораст се забележува во земјите со среден и низок приход. Ова е резултат на промени настанати во транзиционите процеси кои се случуваа во последните декади. Информацијата, на 33 страни, го потврдува значењето на повредите како важен јавно-здравствен проблем на глобално ниво, одделно во РМакедонија и посебно во Скопскиот регион. Со статистички дескриптивно-аналитички метод детално е прикажана оптовареноста на населението со повреди во периодот од 2012 до 2016 година, преку амбулантно-поликлиничкиот и болничкиот морбидитет и општата смртност од повреди во Регионот. Податоците презентирани во 14 табели и 10 графички прикази ги обработуваат повредите како според типот така и според надворешните причини што довеле до нивното настанување.

4. *Публикација: Збирен извештај за вработен кадар во здравствените установи за 2016 година*; Предадена во ИЈЗ на РМ на 19/05/2017 г.

Со помош на Извештајот за организациона структура и кадар во областа на здравството (Образец 3-00-60), состојба на 31/12/2016 година, добиени се податоци од **777 здравствени установи за 13 753 вработени**, вкупно. Основната цел е да се прикаже и оцени развиеноста на здравствената мрежа на подрачјето на Центарот за јавно здравје–Скопје, мрежата на здравствени установи, организација на здравствените служби во нив и вкупниот вработен кадар. Втора цел е да се даде целосен преглед на вработените здравствени работници, здравствени соработници и административно-техничкиот кадар во

здравствените установи и други установи кои делумно вршат здравствена дејност, а според видот и степенот на нивната стручна подготовка. Третата цел е да се прикажат стандарди на обезбеденост со лекари и други здравствени работници, со виша и средна стручна подготовка во Скопскиот регион. Документот е подготвен на 32 страни со детален нарративен приказ на обработениот материјал во 5 поглавја.

5. *Анализа на болничкиот морбидитет и морталитет во 2016 година на подрачјето на ЦЈЗ-Скопје;* Предадена во ИЈЗ на РМ на 23/06/2017 г.

Анализата се изготвува со годишна динамика што овозможува сукцесивно следење на болничкиот морбидитет и морталитет во Скопскиот регион. Во четири поглавја, со Прилог од 20 табели, детално, на ниво на групи на болести е разработен морбидитетот регистриран во болничките установи на секундарно и терцијарно ниво, за жителите на Скопскиот регион, за жителите на градот Скопје, вкупно, и одделно за секоја општина во Регионот, за периодот од 2010 до 2016 година. Морталитетот е прикажан на ниво на Регион. Според местото на живеење, во 2016 година, највисока стапка на општ болнички морбидитет е регистриран за жителите на општина Центар (291.2/1000жители), 7.7 пати повисока споредено со најниската стапка во градот, во општина Сарај (37.6/1000жители) и 9.5 пати повисока споредено со најниската стапка во Регионот, во општина Сопиште (30.7/1000жители).

6. *Анализа на амбулантно-поликлиничкиот морбидитет во 2016 година за подрачјето што го покрива ЦЈЗ Скопје;* Предадена во ИЈЗ на РМ на 20/06/2017 г.

Анализата е изготвена на 42 страни, во четири поглавја и е илустрирана со Прилог од 12 табели и 12 графикони. Цел на Анализата е да го прикаже морбидитетот утврден во ординациите на примарната здравствена заштита, опсежно за 2016 и со споредба на податоците за 2014 и 2015 година. Во содржината преку одбрани показатели е отсликана состојбата на утврдениот морбидитетот во амбулантно-поликлиничката дејност во ПЗЗ кај населението според целени возрастни групи во соодветните здравствени служби, според групите на болести и според деталната морбидитетна листа. Во дејноста општа медицина, најчести се болестите на циркулаторниот систем. Најчесто утврдено заболување во групата е категоријата *есенцијална хипертензија* со речиси двојна преобладација на жените. Малите деца од 0-6 години најмногу боледувале од заболувања на респираторниот систем. Најчесто поединечно заболување е акутниот фарингит и тонзилит, а најзасегната возрастна група е онаа од 1-4 години, подеднакво кај машките и женските деца. Кај училишните деца и младина на прво место се болестите на респираторниот систем. Тие чинат 43,3% од сите заболувања регистрирани кај оваа возрастна група и се во континуиран пораст. Школските деца најчесто боледувале од акутен фарингит и тонзилит. Утврдениот морбидитет кај жените покажува дека најчесто се регистрирани заболувања на генитоуринарниот систем, со учество од 45,25% од вкупно регистрираниот морбидитет во гинеколошките ординации во 2016 година. Најбројно поединечно заболување од оваа група е >друго воспаление на вагината и вулвата< со учество од 10,4% во возрастната група од 25-34 години. Во стоматолошката заштита во последниве три години најчесто утврдено заболување е *забниот кариес*, а најзасегната возрастна група е од 35-44 години, повеќе изразен кај лицата од машки пол.

7. *Извештај за здравјето на населението во Скопскиот регион за 2016 година.*
Предаден во ИЈЗ на РМ на 27/10/2017 г.

Извештајот за здравјето на населението во Скопскиот регион во 2016 година е испишан на 48 страни, со 7 поднаслови, илустриран со 18 графיקони и 16 табели. Содржината е насочена кон (1) виталните карактеристики на населението во Скопскиот регион, (2) здравјето на децата и младите, (3) здравјето на возрасното население, (4) здравјето на населението во целост, и (5) општиот морталитет. Публикацијата завршува со заклучоци во кои преку одбрани здравствени индикатори е сумирана многуаспектната слика за здравјето на населението во Регионот во 2016 година. Населението во демографска смисла старее. Најчести причини за смрт се болестите на циркулаторниот систем, понатаму малигните неоплазми, на втората позиција, и ендокрините, нутритивни и метаболични болести на третата позиција, сите со растечки тренд во испитуваниот период од 2010 до 2016 година.

8. *Информација за здравјето на младите адолесценти од Скопскиот регион во 2016 година.* Предаден во ИЈЗ на РМ на 27/11/2017 г.

Информацијата за здравјето на адолесцентите на возраст од 10 до 19 години (според СЗО), е испишана на 33 страни, со содржина организирана во 5 поднаслови. Информацијата особено се фокусира на социјално-медицинскиот аспект на дијабетот, малигните неоплазми, повредите, алкохолизмот и другите зависности, породувањата и абортусите кај младите адолесценти во Скопскиот регион. Податоците се генерално генерирани во ЦЈЗ Скопје, а делумно се преземени од различни релевантни меѓународни извори. Податоците покажуваат дека специфичната стапка на морбидитет на младите адолесценти се зголемила од 1.390,4 во 2013 година на 1.549,9 во 2016 година, и во текот на годината е направена повеќе од една посета кај лекар. Според индексот на структура младите адолесценти учествуваат со повеќе од 50% во морбидитетот во поглед на вкупно утврдените заболувања во примарната здравствена заштита. Стапката на болничкиот морбидитет за младите адолесценти изнесува од 40,9 на 1000 жители во 2013 година до 35,2 на 1000 жители во 2016 година. Во текот на целиот испитуван период морбидитетот кај младите адолесценти изнесува околу 5% од вкупно утврдените заболувања во болничката дејност.

III. Координирана здравствено-воспитна активност насочена кон целни групи на територијата на Центарот за јавно здравје Скопје е реализирана преку работа на терен во предучилишни и училишни установи и домови за стари лица, како и во објектот на Центарот за јавно здравје, во Советувалиштето за сексуално и репродуктивно здравје и Советувалиштето за откажување од пушењето.

ЗДРАВСТВЕНА ЕДУКАЦИЈА	Број на соодветни активности
<i>Одржани предавања во предучилишни установи, основни и средни училишта, домови за стари лица</i>	851 предавања/ 21.232 опфатени лица
<i>Одржани трибини со јавноздравствена проблематика од интерес за подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје</i>	13/434 (Број на трибини/учесници)
<i>Изготвени нови брошури и флаери</i>	4

Советувалиште за сексуално и репродуктивно здравје:	Број на соодветни активности
<i>(1) Број на советувани млади луѓе за сексуално и репродуктивно здравје</i>	207
<i>(2) Поделени кондоми во СОВЕТУВАЛИШТЕТО</i>	/
Советувалиште за одвикнување од пушење	Број на соодветни активности
<i>Број на советувани лица за одviknuвање од пушење (број на опфатени лица/број на предавања+број на индивидуални лица)</i>	87/9+3
Постирање информативни материјали и документи на веб страната на ЦЈЗ Скопје и комуникација со медиумите	36

Во согласност со Националната годишна програма одбележани се следниве светски денови или недели, некои од нив во координација со ИЈЗ на РМ и Министерството за здравство.

Одбележани светски денови во 2017 година во врска со здравјето:
■ Светски ден за борба со ракот- 4-ти февруари 2017 ✓
■ Светски ден на здравјето -7-ми април 2017 ✓
■ Светски ден против тутунот, мај 2017 Тутунот, заболеноста и смртноста ✓
■ Светскиот ден на крводарителството, 14-ти јуни 2017 година ✓
■ Светскиот ден на хепатит, 28-ми јули 2017 година ✓
■ Септември- Светски месец на Алцхајмеровата болест ✓
■ Меѓународен ден на старите лица, 1-ви октомври 2017 ✓

■ Светски ден на мозочниот удар-29-ти октомври ✓
■ Светски ден на дијабетот- 14-ти ноември2017 ✓
■ 17 ноември- Светски ден на прематуритетот ✓
■ Светски ден на СИДА-та, 1-ви декември 2017.✓

25/01/2018

Изготвил: раководител на Одделението за социјална медицина,
Прим. д-р сци. Весна Спирова